

DRIE BIJZONDERE LESSENSERIES

Na de kennismaking met Gijs Assmann en zijn werk is het tijd om je lessenserie te starten. Dit hoofdstuk beschrijft beknopt drie verschillende lessenseries. Ook vind je extra tips van de bedenkers. In het volgende hoofdstuk vind je een handige reflectiemethode die je vanaf de eerste les kunt inzetten.

Kies de lessenserie die jou het meest aanspreekt of combineer:

- ▶ Teken, knip en plak je eigen vanitasbeeld (2D)
- ▶ Maak jouw vanitas-groepsportret in een kistje (3D)
- ▶ Maak jouw vanitasbeeld voor een dierbaar persoon (3D)

De 2D-opdracht is bedacht en uitgevoerd door Gijs Assmann zelf. De 3D-opdrachten zijn bedacht en uitgevoerd door vmbo-docenten Beeldende Vorming van Het Hooghuis in Oss en Heesch. Onder die lessenseries vind je een kort interviewtje met de makers.

Aan vier vmbo-leerlingen vroeg ik: als je mag kiezen, maak je dan liever een beeld over iemand anders of een zelfportret? Zonder twijfel antwoordden ze: 'Over iemand anders!'

— Karin Schipper, medewerker educatie Museum Jan Cunen

1 LESSENSERIE 1 IN 2D

TEKEN, KNIP EN PLAK JE EIGEN VANITASBEELD

BEDENKER

Kunstenaar Gijs Assmann

LEERNIVEAU

Vmbo TL leerjaar 3

OMSCHRIJVING OPDRACHT

Maak een vanitasbeeld over iemand die jou dierbaar is. Probeer zijn 'goede' en 'slechte' karaktereigenschappen te verbeelden. Dit doe je aan de hand van voorwerpen. Kan je op niemand komen? Dan mag je het beeld ook over jezelf maken. De techniek is een collage van eigen tekeningen.

DOELEN

- ▶ Leerlingen laten inzien dat een portret van een persoon ook kan bestaan uit (getekende) voorwerpen.
- ▶ Leerlingen uitdagen om verschillende kanten van een persoon te verbeelden: 'goede' en 'slechte' karaktereigenschappen.
- ▶ Leerlingen uitdagen originele voorwerpen te tekenen die écht iets over de persoon zeggen. Gijs Assmann had verboden voorwerpen zoals: mobiele telefoons en merken.

DUUR

Eén blokkuur (100 minuten)

OPBOUW LES

1 Kennismaken

Kennismaken met de kunstwerken van Gijs Assmann (40 minuten). Bekijk en bespreek zijn kunstwerken aan de hand van de twee films.

2 Idee bedenken

Bedenk je idee (5 minuten). Het is belangrijk dat leerlingen de volgende opdrachttjes binnen de tijd uitvoeren. Zo zorg je dat leerlingen hun eerste invallen noteren en hou je de vaart erin.

- ▶ Neem een persoon in gedachten en schrijf zijn/haar naam op (30 seconden).
- ▶ Bedenk vijf dingen waar hij/zij van houdt en schrijf deze op (30 seconden).
- ▶ Bedenk vijf dingen die jullie samen hebben gedaan of meegemaakt (30 seconden).

- ▶ Bedenk bij de tien dingen een voorwerp, het liefst geen clichés (60 seconden).
- ▶ Kies uit deze lijst drie voorwerpen (30 seconden).

3 Collage maken

- ▶ Werk je idee uit (30 minuten).
- ▶ Teken de drie voorwerpen met krijt en stift op gekleurd papier.
- ▶ Knip ze uit en plak ze aan elkaar vast als een collage.

4 Collages verzamelen

Plak alle collages van tekeningen op een groot papier van minstens 1 meter bij 1 meter (10 minuten).

TIP

Kun je goed tekenen? Teken dan met zwarte stift een omgeving waarin je de collages van de leerlingen kunt plakken. Denk aan een boom, zee, ruimte, bos, et cetera. Dan vormt het eindresultaat een mooi geheel.

5 Reflecteren

Bespreek met de klas hoe ze de opdracht vonden (15 minuten).

Voorbeelden van vragen:

- ▶ Hoe was het om op tijd een idee te bedenken (stap 2)?
- ▶ Ben je tevreden over jouw collage van tekeningen?
- ▶ Wat zegt het over die persoon?
- ▶ Is het belangrijk dat het goed getekend is?
- ▶ Wat vind je van de vanitasbeelden van Gijs Assmann?

6 Tentoonstellen

Hang het eindresultaat na de les in de gang van de school.

2 LESSENSERIE 2 IN 3D MAAK JOUW VANITAS-GROEPS- PORTRET IN EEN KISTJE

LEERNIVEAU

Vmbo TL leerjaar 1

OMSCHRIJVING OPDRACHT

Maak een familieportret of een portret van jouw vriendengroep in een kistje. Deze personen (minstens drie) zijn dierbare personen voor jou. Je maakt geen portret met letterlijke hoofden of foto's. Je verbeeldt de

personen in het kistje met behulp van voorwerpen. Deze voorwerpen hebben iets met die personen te maken, of ze gebruiken ze veel. Ook de binnenkant van het kistje past bij jouw groepsportret.

DOEL

Leerlingen leren eigenschappen of kenmerken van een persoon te verbeelden door bestaande voorwerpen. Ook leren ze met verschillende elementen een samenhangend geheel te maken.

DUUR

Vier lessen

OPBOUW LESSENSERIE**1** Voorwerpen kiezen

Startpunt van deze lessenserie is de Doe-opdracht 3 'Kies voorwerpen' op bladzijde 39. Leerlingen nemen een persoon in gedachten en kiezen één voorwerp dat bij deze persoon past.

De personen in mijn groepsportret zijn:	Relatie met mij is...	Karakter/ uiterlijk	Doet mij denken aan...
1			
2			
3			
4			
5			

Leerlingen stonden open voor het proces en kwamen met goede ideeën. Er gebeurt meer onder de hersenpan wanneer je buiten de gewone situatie komt. Ze gaan serieus in op hun eigen werk en dat van anderen'

— docent Carolien Waldhauer

Huiswerk

- ▶ Neem extra voorwerpen mee. Let daarbij op dat ze wel in het kistje passen.
- ▶ Neem stof, mooi papier, plaatjes of foto's mee. Dit is voor de binnenkant van je kistje.

De buitenmaat van een houten tekenkist is: 250 x 125 x 65 mm.

2 Schetsen

Je hebt nu voorwerpen verzameld en je hebt materiaal voor de binnenkant van je kistje of lijst. Voor je je kistje echt gaat 'inrichten', maak je eerst vier schetsen op A4-papier. Varieer of je het kistje staand of liggend wilt inrichten. De keuze van je voorwerpen is natuurlijk erg bepalend voor het eindresultaat.

3 Maken

Welke inrichting is het best? Kies voor één inrichting. Wat is een passende achtergrond? Bekleed, beschilder of beplak eerst de binnenkant van je kistje. Richt het vervolgens in met de voorwerpen.

TIP

Daag je leerlingen uit om de voorwerpen ook te bewerken. Bijvoorbeeld door ze te beschilderen, te vervormen of door te zagen.

4 Fotograferen

Is je groepsportret in het kistje helemaal af?

- ▶ Fotografeer je kistje.
- ▶ Upload een foto in Showbie (paperless classroom: www.showbie.com).
- ▶ Lever de resultaten van stap 1 en 2 in.

Dit groene kistje maakte een leerling voor zijn overleden moeder. "Ze dronk graag thee met ons, speelde graag spelletjes met ons en tennis-te graag."

5 Reflecteren

Omschrijf voor wie je wat hebt uitgezocht. Omschrijf waarom dat bij die persoon past. Beschrijf waarom je wel/niet tevreden bent met het eindresultaat. Wat zou je een volgende keer anders doen? Benoem tot slot ook de kwaliteit van het werkstuk van een andere klasgenoot. Leg uit waarom je dat vindt.

‘Leerlingen zijn trots op hun eigen kastje’

— docent Carolien Waldhauer

MATERIALEN

- ▶ voorwerpen (van hoefijzers tot theelepeltjes, knuffeltjes, dobbelstenen, flesjes, et cetera)
- ▶ stof
- ▶ papier (bijvoorbeeld een oud stalenboek van een behangwinkel)
- ▶ tijdschriften
- ▶ foto’s
- ▶ plakkaatverf (voor afwerken van randjes van de kist)
- ▶ lijmpistool
- ▶ houten kistje

BEOORDELINGSCRITERIA

- ▶ De ingevulde tabel uit stap 1
- ▶ Of ze spullen van huis hebben meegenomen (huiswerk)
- ▶ De voorbereidende schetsen uit stap 2
- ▶ Of ze de achtergrond van het kistje hebben bewerkt
- ▶ De reflectieopdracht uit stap 5

UITBREIDING

Ter afsluiting van de lessenserie is het leuk om met de klas één geheel te maken van de kistjes. Laat je leerlingen zelf bedenken hoe dit eruitziet. Kies bijvoorbeeld voor aan elkaar schakelen tot één vorm. Dat leidt wel af van wat het kistje zo persoonlijk maakt. Je kunt ook kiezen voor een ‘tentoonstelling’. Per kistje is er dan een tekstje met toelichting voor wie het gemaakt is.

TIP

Plak de kistjes eerst op een velletje papier voordat je ze op een grote plaat plakt. Het hout van de kistjes is niet zo stevig. Als je ze zonder papier met een lijmpistool opplakt en later wil loshalen, trek je het kistje kapot.

DE BEDENKER: CAROLIEN WALDHAUER

‘Er bestaat méér dan datgene waar ze thuis of op school mee in aanraking komen’

‘H et leukste aan lesgeven aan vmbo-leerlingen is dat ze direct zijn, enthousiast en graag praktisch aan de slag willen. Het is belangrijk dat ze met hedendaagse kunst in aanraking komen, omdat hun wereld daarmee wat groter wordt.

Er bestaat méér dan datgene waar ze thuis of op school mee in aanraking komen. Een kind dat wat ruimer kan denken, komt daarmee zelf op andere ideeën en kan – door zich te verplaatsen in de ander – beter een eigen standpunt bepalen.’

3 LESSENSERIE 3 IN 3D MAAK EEN BEELD VOOR EEN DIERBAAR PERSOON

Deze lessenserie bevat verschillende doelen en manieren om uit te voeren. De stappen zijn afkomstig van acht docenten. Zij pakten de opdracht allemaal nét even anders aan. Kies zelf welke doelen en stappen je belangrijk vindt en kruis deze aan.

LEERNIVEAU

Vmbo assistenten leerjaar 2, vmbo BBL leerjaar 2, vmbo KBL leerjaar 2

OMSCHRIJVING OPDRACHT

Maak een assemblage van bestaande spullen over de persoon waar je het meest van houdt. Je maakt één nieuw beeld.

DOELEN

- ▶ Een vernieuwend beeld laten ontstaan.
- ▶ Leerlingen laten inzien hoe een kunstproces werkt en dat het proces net zoveel waarde heeft als de uitvoering.
- ▶ Een beeld maken dat past bij een persoon en dat echt voor die persoon is.
- ▶ Leerlingen trots laten zijn op wat ze gemaakt hebben.

DUUR

6 tot 10 uren (zo lang als de klas het aankan)

Belangrijk was het loslaten van de voorwerpen op zich. Ik kwam er iedere keer op terug bij de leerlingen dat ze voorwerpen op een andere manier konden gebruiken en dat het één geheel moest worden' – docent Marieke Gelever

IK KIES VOOR OPBOUW LESSENSERIE

1 Persoon en voorwerp kiezen

Startpunt van deze lessenserie is de Doe-opdracht 3 'Kies voorwerpen' op bladzijde 39. Leerlingen kiezen een dierbaar persoon en drie voorwerpen die bij deze persoon passen.

2 Geheugen opfrissen

Leg de opdracht duidelijk uit. Verwijs terug naar de kunstwerken van Gijs Assmann. Laat (indien mogelijk) afbeeldingen zien via het digibord. Benoem ook de begrippen vanitas en assemblage nog een keer.

3 Op ideeën komen

Kies een of meer van de volgende mogelijkheden:

- ▶ Maak een woordspun over jouw dierbare persoon. Noem positieve en negatieve karaktereigenschappen. Koppel de drie voorwerpen die je bij doe-opdracht 'voorwerp kiezen' hebt gekozen aan de karaktereigenschappen. Bedenk bij de karaktereigenschappen nog meer voorwerpen.
- ▶ Maak een woordspun waarin je benoemt:
  - Voor wie maak je jouw beeld?
  - Zes karaktereigenschappen van die persoon (vier positief, twee negatief)
  - Drie voorwerpen die bij je persoon horen
  - Per voorwerp twee eigenschappen (bijvoorbeeld: zacht/hard/kil/donker/blij)
  - Twee kleuren die bij je persoon passen.
- ▶ Maak een woordspun over jouw dierbare persoon. Benoem zijn/haar hobby's, waar hij/zij van houdt, welke sport hij/zij doet, zijn/haar karaktereigenschappen en overige dingen die bij hem/haar passen. Je hoeft de voorwerpen er nog niet aan te koppelen.

Het maakproces bepaalt hoe een beeld eruitziet. Voor leerlingen is het ook belangrijk te weten hoe een kunstenaar een proces doorloopt: hoe komt hij van een idee tot de uitvoering?’

— docent Paul Heck

- ▶ Laat leerlingen verschillende voorwerpen koppelen aan karaktereigenschappen. Dit laten ze zien aan jou. Kies samen welk beeld het beste bij de persoon past en waarom dat zo is. Bespreek dit met ze.
- ▶ Opwarmoefening: maak snel een schets van een gezicht. In sommige vanitasbeelden van Gijs Assmann herken je namelijk een gezicht. Van de voorwerpen een gezicht maken kan een mogelijkheid zijn. Schrijf ook op welke persoon je voor ogen hebt en waarom je hebt gekozen voor de voorwerpen. (NB: Als je ze dit niet laat opschrijven, weten ze het de volgende les niet meer.)
- ▶ Bespreek met de leerlingen wat een ‘vorm’ is en hoe je kan zien of het een ovaal, vierkant, driehoek, et cetera is. Maak daarna de stap naar welke vormen bij welke gevoelens passen. Vervolgens geven ze over de persoon die ze in gedachten hebben aan wat er aan hem/haar opvalt.

4 Schetsen

Hoe wil je het beeld in elkaar zetten? Schets verschillende composities. Dat kan in 2D, bijvoorbeeld door te tekenen of foto's te maken. Of in 3D, door de voorwerpen met schildertape aan elkaar te plakken. Hou wel steeds in gedachten dat jouw beeld iets moet zeggen over jouw dierbare persoon!

- Kies één schets uit. Denk ook alvast na over de kleur die jouw beeld moet hebben. Lever je schetsen en je woordspin in.

Ik wilde bij deze opdracht gewoon dóén. Niet blijven hangen in schetsen op papier. Op het moment dat ze de voorwerpen hadden, gingen ze meteen de compositie uitproberen’

— docent Petra van de Coolwijk

5 Assemblage maken

Stoei met het maken van het beeld. Naast de drie voorwerpen mag je nog meer voorwerpen toevoegen. Haal voorwerpen ook gerust uit elkaar. Daardoor krijg je veel verrassende onderdelen!

De voorwerpen prikkelden de leerlingen enorm. Dit zijn ook spullen die leerlingen thuis hebben’ – docent Ardy Proot

6 Een geheel maken

Maak nu een echt geheel van je beeld. Dit kan op verschillende manieren. Bijvoorbeeld door kleur, door materiaalgebruik of door verbindingen. Gebruik bijvoorbeeld verf, stof, touw of tape. Je beeld moet er van alle kanten goed uit zien. Je kunt ook een geheel maken van je beeld door het een “huid” te geven.

TIP

Tips voor een “huid”

- ▶ Breng over gedeeltes van je beeld een huid van papier-maché aan. Als dat droog is, kun je daarop nog kleur aanbrengen. De papier-maché is geïnspireerd op de vanitasbeelden voor de dochters van Gijs Assmann.
- ▶ Maak een huid van macaroni, rijst of verf. De macaroni is geïnspireerd op het beeld *Vanitas (voor Joost) (II)*.
- ▶ Maak een huid met kaarsvet en verf. Dan lijkt het een beetje op Gijs Assmanns beeld *Zelfportret als kip*.

‘Eén leerling wilde heel graag het beeld rood. Dat pakte zo goed uit dat alle leerlingen het deden’ – docent Petra van de Coolwijk

7 Het beeld moet blijven staan

Is je beeld af? Zorg er nu voor dat het uit zichzelf blijft staan. Dit kan met een blokje, sokkel of voetstuk.

TIP

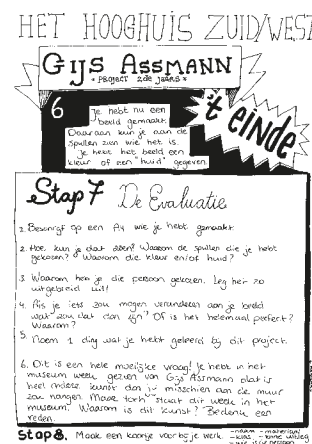
Gebruik borden als voetjes om het beeld stevig te laten staan.

8 Label maken

Schrijf op een label voor wie je jouw beeld hebt gemaakt en wat jouw beeld over die persoon vertelt. Maak dit label vast aan je beeld. Soms is het mooi om een lang touwtje te gebruiken zodat het label niet ‘stoort’ in het beeld. Zie bijlage IV voor een kant-en-klaar label.

Tijdens de evaluatie lieten leerlingen een kwetsbare kant van zichzelf zien. Ze wisten bijvoorbeeld niet dat de moeder van een leerling overleden was. Ze begrepen waarom het beeldje er zo uitzag'

— docent Ilse Bevers

9 Foto's maken

Maak een fotosetting in de klas met twee gekleurde vellen papier als achtergrond. Laat leerlingen hun werkstuk daar neerzetten en een foto nemen. Leerlingen mogen zelf kiezen welk gekleurd papier als achtergrond goed bij hun beeld past.

10 Evaluatievragen individueel

Sluit de lessenserie af met evaluatievragen:

- ▶ Beschrijf op een A4 wie je hebt gemaakt.
- ▶ Hoe kun je dat zien? Waarom heb je deze spullen gekozen? Waarom die kleur/huid?
- ▶ Waarom heb je die persoon gekozen? Leg het zo uitgebreid mogelijk uit!
- ▶ Als je iets zou mogen veranderen aan je beeld, wat zou dat dan zijn? Of is het helemaal perfect? Waarom?
- ▶ Noem één ding dat je hebt geleerd bij dit project.
- ▶ Dit is een hele moeilijke vraag! Je hebt kunstwerken gezien van Gijs Assmann. Dat is heel andere kunst dan jij misschien aan de muur zou hangen. Maar toch staat dit werk in een museum. Waarom is dit kunst? Bedenk een reden.

11 Evaluatie met de klas

Evalueer de werkstukken met de hele klas. Zet de werkstukken op een tafel en bespreek de evaluatievragen.

TIP

Breid de evaluatie uit met een doorlopende reflectiemethode die vanaf de eerste les begint. Hoe je dat doet, staat in hoofdstuk 5.

12 Beoordelen

Afhankelijk van wat jij belangrijk vindt, kun je op verschillende manieren beoordelen. Zo deden andere docenten het:

- ▶ *Ik heb de werkstukken beoordeeld en er punten voor gegeven. Ik lette hierbij op afwerking, techniek en ruimtelijkheid: hoe hebben ze de ruimte gebruikt. Op de keuze van voorwerpen en hun persoonlijke verhaal heb ik geen zwaar accent gelegd dat was het geheim van het beeld. — docent Ardy Proot*
- ▶ *De woordspin en de schetsen vormen samen een cijfer. Voor het werkstuk kregen ze een apart cijfer. — docent Liesbeth Meulders*
- ▶ *Vanwege het belang van het proces zijn de leerlingen op de mindmap en op het werkstuk beoordeeld. — docent Paul Heck*

- ▶ *De beoordeling is naar aanleiding van de labels waarop ze over hun werkstuk schreven. Daarin stond waarom de leerling gekozen had voor die voorwerpen. Ook weegt hun gedrag tijdens het hele proces mee voor hun eindcijfer. – docent Petra van de Coolwijk*

MATERIELEN (NAAST DE VOORWERPEN)

▶ hout	▶ pvc-buizen	▶ stof
▶ metaal	▶ gips	▶ limonaderietjes
▶ rubber foam	▶ ijzerdraad	
▶ tape	▶ watjes	

VERBINDINGSMATERIELEN

▶ lijm: secondelijm, lijmpistolen	▶ tape	▶ solderen
▶ tie-wraps	▶ hout	▶ puntlassen
	▶ ijzerdraad	

MATERIELEN VOOR DE “HUID”

▶ verf	▶ papier-maché	▶ macaroni
▶ spuitbussen	▶ kaarsvet	▶ rijst

TIP**Extra tips van docenten (kruis aan welke jij belangrijk vindt)**Inhoudelijke tips

- ▶ Probeer van tevoren de opdracht uit, zelf of met je docententeam. Daardoor heb je er zelf al over nagedacht en kun je je beter in de leerling inleven. Zo kom je er bijvoorbeeld achter dat het moeilijk is om snel voorwerpen te kiezen voor iemand. Of dat het lastig is de voorwerpen aan elkaar te maken.
- ▶ Laat het maar gebeuren! Niks voorkauwen, dat kan bij deze lessenserie ook niet.
- ▶ Benadruk tijdens de lessen dat de vorm van het totale beeld belangrijk is.
- ▶ Voer veel gesprekjes met de leerlingen over wat ze over die persoon willen uitbeelden. Dat is een uitdaging, vooral bij leerlingen van het laagste vmbo-niveau. Soms kunnen ze moeilijk hun emoties verwoorden en uitdrukken. Dit omzetten naar een beeld is moeilijk maar niet onmogelijk.

TIPPraktische tips

- ▶ Neem de tijd om de leerling steekwoorden te laten opschrijven over de persoon.
- ▶ Laat leerlingen materiaal gebruiken dat ze makkelijk van thuis kunnen meenemen.
- ▶ Geef de lessenserie in je eigen lokaal. Als je het lokaal niet goed kent, beperk dan de keuzemogelijkheden in (verbindings-)materialen.
- ▶ Een bak met extra voorwerpen is prettig voor leerlingen die vastlopen.
- ▶ Zorg dat er per groepje een rol tape en lijmpistool ligt. Hier moet het groepje het dan mee doen.
- ▶ Bedenk goed welke lijmsoort bij welk materiaal past.
- ▶ Nadeel van tape als verbindingsmateriaal is dat je ook de uitstraling van het voorwerp verdoezelt en het ziet er niet netjes uit.
- ▶ De werkstukken zijn heel kwetsbaar, berg ze na iedere les goed op.
- ▶ Gebruik geen plakkaatverf voor de ‘huid’: deze hecht niet goed.
- ▶ Als je een voorwerp van keramiek wilt beschilderen, moet je eerst een coating aanbrengen van transparante lijm. Daarna hecht de verf beter.
- ▶ Bij het werken met een spuitbus moet je leerlingen goed begeleiden als je een egaal resultaat wilt.

WAT HEBBEN LEERLINGEN GELEERD?

- ▶ *Het heeft leerlingen verbaasd dat voorwerpen die eerst niet bij elkaar lijken te horen toch een mooi geheel kunnen vormen. – docent Paul Heck*
- ▶ *Leerlingen hebben geleerd een keer iets te maken wat niet mooi is. – docent Liesbeth Meulders*
- ▶ *Naast dat leerlingen het slopen van spullen heerlijk vonden, hebben ze ook ontdekt dat je van de onderdelen iets nieuws kan maken. – docent Ardy Proot*

DE bedenkers

BEDENKER: WENDY ARENDS

‘Nét een stapje verder denken dan normaal’

‘V mbo-leerlingen groeien vaak niet op met hedendaagse kunst; ze kennen hooguit kunst van vroeger, zoals Rembrandt. Ik vind het belangrijk dat hedendaagse kunst niet “eng” is voor vmbo-leerlingen. Dat leerlingen weten dat deze kunst iets zegt over onze samenleving nu. Het is goed als ze ernaar leren kijken en nét een stapje verder

Ik moedig ze aan om vanuit hun gevoel te werken, dat ze doen wat ze leuk vinden. Dit project heeft leerlingen dichterbij kunst gebracht’ – docent Wendy Arends

denken dan ze normaal doen. Ik moedig ze aan om vanuit hun gevoel te werken, dat ze doen wat ze leuk vinden. Dit project heeft leerlingen dichterbij kunst gebracht. Juist omdat ze iets moeten doen, is het makkelijker om er ook over te praten.’

BEDENKER: PETRA VAN DE COOLWIJK

‘Meer vormen van mooi’

‘H et leukste aan vmbo-leerlingen vind ik hun enthousiasme wanneer ze aan een nieuwe opdracht beginnen. En het feit dat hun hart op de tong ligt; ze flappen alles er meteen uit. Door mijn lessen beeldende vorming leren ze dat niets fout is. En dat ze goed over iets moeten nadenken en een oplossing vinden, als er iets misgaat. Ze moeten buiten de hokjes gaan denken. Om die reden is kennismaken met hedendaagse

kunst ook zo belangrijk. Het verbreedt de visie van de leerlingen en het is goed dat leerlingen zien wat kunst allemaal kan zijn. Dat versiering niet alleen bloemen of hartjes zijn, maar dat je ook iets kan maken met karton en touw. En dat kunst meerdere vormen van mooi heeft.’

BEDENKER: MARIEKE GELEVERT

‘Creativiteit aanspreken’

‘H et leukste aan het lesgeven aan vmbo-leerlingen vind ik hun directheid.

Ze zijn erg onbevangen, waardoor er veel spontaan contact ontstaat. Met mijn lessen beeldende vorming wil ik leerlingen creatief leren denken en hun creativiteit aanspreken. Doordat ze creatief aan de slag gaan, leren ze oplossingsgericht te denken. Daarom vind ik het ook zo belangrijk dat vmbo-leerlingen in contact komen met hedendaagse kunst. Ze zien hierdoor wat er allemaal mogelijk is en hoe dit onze wereld kan verrijken. Het verbreedt hun beeld en ze zullen vormgeving gaan waarderen.’

BEDENKER: ILSE BEVERS

‘Zelfredzaamheid bevorderen’

‘I k vind het belangrijk dat ze verder leren kijken dan hun eigen straatje. Vooral op het laagste niveau vind ik het belangrijk dat ze zelfredzaam zijn, ook voor later. Zodat ze bijvoorbeeld later een spijker in

de muur kunnen slaan. Of als iets kapot is, ze weten hoe ze het ook zelf kunnen maken. Of als ze iets leuks aan de muur willen hebben ze ook zelf creatief kunnen zijn en dit niet meteen hoeven te kopen. Het leukste en uitdagendste aan het lesgeven aan vmbo-leerlingen vind ik de afwisseling. Aan de ene kant ze technieken leren, maar ze ook leren creatief te zijn en te leren kijken naar de wereld om hen heen. Ik vind het belangrijk dat mensen zich kunnen uiten op wat voor een manier dan ook. Voor de één is dat door kunst te maken. Voor de leerlingen vind ik het vooral belangrijk dat ze ervaren dat het uiten kan en mag.’

BEDENKER: BRECHTJE DE VRIES

‘Technieken beheersen’

‘H et leukste aan het lesgeven aan vmbo-leerlingen vind ik hun directheid.

Met mijn lessen wil ik de leerlingen techniekbeheersing van verschillende materialen meegeven. Ik wil ze leren omgaan met verschillende gereedschappen en ze door beeldende vorming leren creatieve oplossingen te bedenken. Verder vind ik het belangrijk dat vmbo-leerlingen kennismaken met hedendaagse beeldende kunst, omdat het hun blikveld kan verbreden.’

BEDENKER: PAUL HECK

‘Menselijke eigenschappen ontwikkelen’

‘M et vmbo-leerlingen is geen enkele dag hetzelfde. Iedere dag kom ik weer voor verrassingen te staan. Ik vind het belangrijk om leerlingen de menselijke eigenschappen en groeiprocessen mee te geven. Zoals: hoe ga je met

BEDENKER: LIESBETH MEULDERS

‘Buiten hokjes denken’

‘V mbo-leerlingen zeggen alles. Met mijn lessen wil ik leerlingen laten nadenken over hun eigen omgeving. Kunst is overal te zien, op straat en in een museum. Ik wil ze laten kijken naar wat ze anders niet zouden zien. Leerlingen zien het soms gewoon niet en denken al heel vaak in hokjes. Vaak denken

Vaak denken de leerlingen dat ze goed moeten kunnen tekenen en dat dat de enige manier is om goed te zijn in het vak, maar dat hoeft helemaal niet – docent Liesbeth Meulders

elkaar om in de klas, hoe praat je met elkaar, hoe los je conflicten op, hoe ga je met mensen/docenten om? Vmbo-leerlingen zijn echte doeners, ze zijn graag met hun handen bezig. Ik vind het belangrijker dat ze als mensen groeien dan dat ze bijvoorbeeld goed kunnen figuurzagen. Het vak beeldende vorming is belangrijk, omdat er een open lessituatie is. Ik vind kunst niet iets wat de leerlingen opgedrongen moet worden. Kunst moet een middel zijn om tot iets te komen, dat is belangrijk.’

de leerlingen dat ze goed moeten kunnen tekenen en dat dat de enige manier is om goed te zijn in het vak, maar dat hoeft helemaal niet. Uiteindelijk wil ik dat ze nadenken over wat ze nou eigenlijk aan het doen zijn. Ik wil ze laten zien dat iedereen iets met een boodschap voor iemand kan maken en dat hoeft niet altijd met smileys of hartjes te zijn. Ze zijn de verwondering kwijt en dat probeer ik er weer in te gooien. Hedendaagse kunst helpt hierbij om de horizon weer te verbreden. Het niveau van de leerling doet er niet toe.’

BEDENKER: ARDY PROOT

‘Kleur in je leven brengen’

‘I k vind het leukste aan het werken met vmbo-leerlingen dat ze mij blijven uitdagen. In mijn lessen beeldende vorming moet ik dankzij de leerlingen steeds mijn eigen fantasie aanspreken en mezelf creatief blijven uitdagen. Dit zorgt voor dynamiek. Aan de leerlingen wil ik laten zien wat creativiteit in je leven kan betekenen – het brengt kleur in je leven -, maar ook wat het voor de maatschappij kan doen. Daarnaast is het belangrijk dat vmbo-leerlingen kennismaken met hedendaagse beeldende kunst omdat het hun blikveld kan verruimen. Ze zullen leren dat “gek” niet bestaat.’

BEDENKER: MARK LIEVENS

‘Openstaan voor kunst’

‘D oor kunst kijk ik met een andere bril naar de wereld. Ik krijg er andere connecties door in mijn hoofd. Dit vind ik ook voor leerlingen heel belangrijk. Ik probeer ze anders naar dingen te laten kijken. Ik ben ervan overtuigd dat er voor iedere leerling wel iets is waarvan zijn of haar hart sneller gaat kloppen. Ik vind het belangrijk dat ze naar kunst leren kijken en hiervoor proberen open te staan. Dit openstaan is soms moeilijk voor een vmbo-leerling; om zonder oordeel naar kunst te kijken, er iets van te vinden en vooral ook het gevoel te hebben dat het iets met je mag doen.’

